

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

NUTARIMAS

DĖL ATSISAKYMO PRADĖTI TYRIMĄ DĖL LIETUVOS GRETUTINIŲ TEISIŲ ASOCIACIJOS VEIKSMŲ ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 7 STRAIPSNIO REIKALAVIMAMS

2013 m. vasario 15 d. Nr. 1S-18
Vilnius

Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba (toliau – Konkurencijos taryba) 2013 m. vasario 15 d. tvarkomajame posėdyje išnagrinėjo klausimą dėl atsisakymo pradėti tyrimą dėl Lietuvos gretutinių teisių asociacijos (toliau – AGATA) veiksmų atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo (toliau – Konkurencijos įstatymas) 7 straipsnio reikalavimams.

Konkurencijos taryba n u s t a t ė:

(1) 2013 m. sausio 18 d. Konkurencijos taryba gavo UAB „Liuks“ (toliau – Pareiškėjas) prašymą pradėti tyrimą dėl AGATA veiksmų atitikties Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio reikalavimams.

(2) Pareiškėjas skunde nurodė, jog AGATA, vienašališkai nustatydamą fonogramų ar jų kopijų transliavimo ir kitokio viešo paskelbimo viešbučiuose tarifus, taikomus už kiekvieną viešbučio kambarį nepriklausomai nuo faktinio jo užimtumo, viešbučių rinkos dalyviams sudaro nevienodas konkurencijos sąlygas, diskriminuodama tuos, kurie dėl objektyvių priežasčių (pavyzdžiui, sezoniškumo rekreacinėse zonose) atitinkamu laikotarpiu turi mažą kambarių užimtumą. Kaip paaiškino Pareiškėjas, tuščiam viešbučio kambaryje jokie gretutinių teisių objektai, t. y. fonogramos ar jų kopijos, nėra naudojami, tačiau mokėtis už juos AGATA vis tiek turi būti mokamas, kas, Pareiškėjo nuomone, reiškia, jog ūkio subjektai yra priversti mokėti AGATA už paslaugą, kuria nesinaudoja.

(3) Pareiškėjo teigimu, Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatyme¹ (toliau – Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas) nėra numatyta AGATA teisė vienašališkai nustatyti fonogramų ar jų kopijų transliavimo ir kitokio viešo paskelbimo tarifus. Šio įstatymo 55 straipsnio 2 dalyje yra įtvirtinta: „Jeigu fonogramų naudotojai ir gretutinių teisių kolektyvinio administravimo asociacijos nesutaria dėl atlyginimo dydžio ir jo mokėjimo sąlygų, bet kuri iš šalių gali kreiptis į Lietuvos autorių teisių ir gretutinių teisių tarybą arba į kitą tarpininką prašydama tarpininkauti derybose. Jeigu šalys nepriima derybose tarpininkaujant pateikto pasiūlymo, atlyginimo dydį ir mokėjimo sąlygas nustato teismas“.

(4) Pareiškėjas papildomai nurodė, jog viešbučių procentinis užimtumas yra paprastai nustatomas dydis, be to, anksčiau AGATA atlyginimą už fonogramų ar jų kopijų transliavimą ir kitokį viešą paskelbimą skaičiavo atsižvelgdama į faktinį viešbučio kambarių užimtumą. Pareiškėjas taip pat pažymėjo, jog šiuo metu atlyginimo skaičiavimą priklausomai nuo viešbučio užimtumo taiko ir kita kolektyvinio teisių administravimo asociacija, t. y. Lietuvos autorių teisių gynimo asociacijos agentūra.

¹ Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas. Valstybės žinios, 1999, Nr. 50-1598.

(5) Remiantis AGATA Konkurencijos tarybai pateikta informacija², 2008 m. balandžio mėnesį AGATA iniciatyva buvo pradėtos Lietuvos viešbučių ir restoranų asociacijos (toliau – LVRA) ir AGATA derybos dėl viešbučiams taikomo tarifo už fonogramų ar jų kopijų transliavimą ir kitokį viešą paskelbimą pakeitimo. Nepavykus surasti abiem pusėms priimtino sprendimo, 2009 m. sausio 15 d. AGATA kreipėsi į Lietuvos Respublikos kultūros ministeriją (toliau – Kultūros ministerija) su prašymu tarpininkauti šalių derybose. 2009 m. vasario 12 d. Kultūros ministerijoje įvyko AGATA ir LVRA derybos dėl viešbučiams ir kitoms apgyvendinimo paslaugas teikiančioms įmonėms taikomo tarifo. Kaip Konkurencijos tarybai pažymėjo AGATA, buvo sutarta, jog kitas derybų etapas turėtų vykti 2009 m. kovo 2-6 d., tačiau 2009 m. kovo 12 d. šalių derybos buvo nutrauktos. Kaip paaiškinta 2009 m. kovo 18 d. tarpininkavimo komisijoje dalyvavusių Kultūros ministerijos atstovų ataskaitoje apie tarpininkavimo derybose rezultatus, „<...> tolesni derybų etapai neįvyko dėl LVRA atstovų per didelio užimtumo <...> . Oficialus LVRA prašymas (ar kitoks paaiškinimas) tarpininkavimo komisijai pateiktas nebuvo, tačiau neformalių diskusijų metu LVRA išreiškė pageidavimą atidėti derybas <...>“³.

(6) AGATA Konkurencijos tarybai papildomai nurodė, jog šiuo metu tarp visų LVRA narių bei kitų Lietuvoje veikiančių viešbučių ir apgyvendinimo paslaugas teikiančių įmonių yra sudarytos komerciniais tikslais išleistų fonogramų ar jų kopijų panaudojimo viešam paskelbimui sutartys, pagal kurias yra mokamas 25 Lt atlyginimas už vieną kambarį per metus. Tokios sutartys, anot AGATA, nėra sudarytos tik su Pareiškėju bei kaip ir Pareiškėjas tai pačiai įmonių grupei priklausančia UAB „Naujasis Vilnius“, su kuriais šiuo metu vyksta teisminiai ginčai⁴ dėl gretutinių teisių pažeidimo, neteisėtų veiksmų nutraukimo ir atlyginimo už fonogramų ar jų kopijų transliavimą ir kitokį viešą paskelbimą išieškojimo, kuriuose taip pat keliami klausimai dėl galimo Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio pažeidimo nustatant minėto atlyginimo dydį.

(7) Tai, kad šiuo metu vykstančio teismo proceso metu yra keliami ir galimo Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio pažeidimo klausimai, patvirtina 2012 m. liepos 10 d. Vilniaus miesto 1 apylinkės teismui adresuoti UAB „Liuks“ ir UAB „Naujasis Vilnius“ paaiškinimai „Dėl konkurencijos teisės normų taikymo Lietuvos gretutinių teisių asociacijos AGATA ir gretutinių teisių objektų naudotojų tarpusavio santykiuose“⁵. Šiuose paaiškinimuose yra nurodoma, jog AGATA, vienašališkai nustatydamą fonogramų ar jų kopijų transliavimo ir kitokio viešo paskelbimo viešbučiuose tarifus, taikomus už kiekvieną viešbučio kambarį nepriklausomai nuo faktinio jo užimtumo, pažeidžia Konkurencijos įstatymo 7 straipsnį, draudžiantį piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi. Tai, kad 2013 m. sausio 18 d. gautame Pareiškėjo skunde nurodytas aplinkybes šiuo metu nagrinėja teismas, Konkurencijos tarybai, be kita ko, yra patvirtinęs ir pats Pareiškėjas: „Pažymime, kad ginčas susijusiais klausimais tarp pareiškėjo UAB „Liuks“ ir AGATA buvo iškilęs Vilniaus m. 1 apylinkės teismo civilinėje byloje Nr. 2-2815-866/2012, kurioje buvo gauta ir Jūsų institucijos išvada“⁶.

Konkurencijos taryba k o n s t a t u o j a:

(8) Konkurencijos įstatymo 7 straipsnis įtvirtina draudimą ūkio subjektams piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi atitinkamoje rinkoje atliekant visokius veiksmus, kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, nepagrįstai varžo kitų ūkio subjektų galimybes veikti atitinkamoje rinkoje arba pažeidžia vartotojų interesus. UAB „Liuks“ kreipėsi į Konkurencijos tarybą prašydama pradėti tyrimą dėl AGATA veiksmų atitikties Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio reikalavimams nustatant

² Bylos tomas Nr. 1, psl. 29.

³ Bylos tomas Nr. 1, psl. 31.

⁴ Tarp AGATA ir UAB „Liuks“ bei UAB „Naujasis Vilnius“ kilęs ginčas pradėtas spręsti Vilniaus miesto 1 apylinkės teismo civilinėje byloje Nr. 2-2815-866/2012, į kurią Konkurencijos taryba buvo įtraukta kaip institucija, teikianti išvadą. Šalims apeliacine tvarka apskundus Vilniaus miesto 1 apylinkės teismo 2012 m. gruodžio 5 d. sprendimą, ginčas šiuo metu yra nagrinėjamas Vilniaus apygardos teisme (Bylos tomas Nr. 1, psl. 29, 33, 46, 51, 66, 67, 75).

⁵ Bylos tomas Nr. 1, psl. 61.

⁶ Bylos tomas Nr. 1, psl. 4.

fonogramų ar jų kopijų transliavimo ir kitokio viešo paskelbimo tarifus, nepriklausančius nuo faktinio viešbučių užimtumo.

(9) Konkurencijos įstatymo 24 straipsnio, įtvirtinančio pareiškimų dėl tyrimo atlikimo pateikimo ir nagrinėjimo tvarką, 4 dalies 8 punkte yra nurodyta, jog Konkurencijos taryba priima nutarimą atsisakyti pradėti tyrimą, jei pareiškime nurodytų faktinių aplinkybių tyrimas neatitinka Konkurencijos tarybos veiklos prioritetų.

(10) Konkurencijos taryba 2012 m. liepos 2 d. nutarimu Nr. 1S-89 patvirtino savo veiklos prioritetą – atlikti tyrimus ar kitaip įsikišti į rinkos veikimą, jei toks įsikišimas galėtų reikšmingai prisidėti prie veiksmingos konkurencijos apsaugos ir taip užtikrinti kuo didesnę vartotojų gerovę. Tuo pačiu nutarimu patvirtintame „Konkurencijos tarybos veiklos prioriteto įgyvendinimo principų apraše“ (toliau – Aprašas) buvo įtvirtinti principai, kuriais vadovaujantis Konkurencijos taryba priima sprendimus dėl tam tikro tyrimo tikslingumo ir apimties. Vertinant, ar tyrimas atitinka veiklos prioritetą, vadovaujama si Apraše nustatytais tyrimo įtakos veiksmingai konkurencijai ir vartotojų gerovei, strateginės reikšmės bei racionalaus išteklių naudojimo principais. Kaip nurodyta Aprašo 5 punkte, nė vienas iš šių principų neturi iš anksto nustatytos lemiamos įtakos Konkurencijos tarybos sprendimui dėl konkretaus tyrimo atlikimo, tačiau Konkurencijos tarybai gali pakakti įvertinti tyrimą pagal vieną iš principų, kad galėtų priimti sprendimą dėl tyrimo tikslingumo.

(11) Vertinant Pareiškėjo Konkurencijos tarybai pateiktą prašymą pradėti tyrimą dėl AGATA veiksmų atitikties Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio reikalavimams bei šio prašymo atitiktį Konkurencijos tarybos veiklos prioritetui, atsižvelgtina į Apraše įtvirtintą racionalaus išteklių naudojimo principą. Aprašo 14 punkte nurodyta, kad, vadovaudamasi racionalaus išteklių naudojimo principu, Konkurencijos taryba sieks atlikti tyrimus, kuriems reikalingi Konkurencijos tarybos ištekliai būtų proporcingi tikėtiniems tyrimų rezultatams. Įvertinus tai, pažymėtina, jog tarp šalių kilęs ginčas dėl tarifų už fonogramų ar jų kopijų transliavimą ir kitokį viešą paskelbimą, kuriame taip pat keliami klausimai dėl nustatytų tarifų atitikties Konkurencijos įstatymo 7 straipsniui, pirma instancija jau yra išnagrinėtas Vilniaus miesto 1 apylinkės teisme ir šiuo metu apeliacine tvarka yra nagrinėjamas Vilniaus apygardos teisme. Konkurencijos taryba šioje byloje yra pateikusi išvadą, kurioje nurodomos aplinkybės, reikšmingos vertinant AGATA veiksmus pagal Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 102 straipsnio nuostatas. Įvertinus nurodytas aplinkybes pagrįstai manytina, jog tuo pačiu metu Konkurencijos tarybos atliekamas tyrimas dėl AGATA veiksmų nustatant atlyginimo už fonogramų ar jų kopijų transliavimą viešbučiuose atitikties Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio reikalavimams lemtų neracionalų Konkurencijos tarybos išteklių naudojimą, nes tikėtini tyrimo rezultatai gali būti pasiekti ir Konkurencijos tarybai šiuo metu neatliekant tyrimo, o Pareiškėjo keliamos problemos gali būti išspręstos bei jo interesai apginti jau vykstančioje civilinėje byloje teismui priėmus sprendimą.

(12) Taip pat pažymėtina tai, kad tarp Pareiškėjo ir AGATA kilęs ginčas yra individualaus pobūdžio, nėra duomenų, leidžiančių įtarti, kad būtų pažeidžiami kitų atitinkamoje rinkoje veikiančių ūkio subjektų ir vartotojų interesų. Tokia išvada darytina atsižvelgus į AGATA Konkurencijos tarybai pateiktą informaciją, pagal kurią Pareiškėjas bei kaip ir Pareiškėjas tai pačiai įmonių grupei priklausanti UAB „Naujasis Vilnius“ šiuo metu yra vieninteliai ūkio subjektai, su kuriais AGATA iki šiol nepavyksta susitarti dėl tarifų, taikomų už komerciniais tikslais išleistų fonogramų ar jų kopijų transliavimą ir kitokį viešą paskelbimą. Su visais kitais LVRA nariais, viešbučiais ar įmonėmis, teikiančiomis viešbučių apgyvendinimo paslaugas Lietuvoje, AGATA yra sudariusi komerciniais tikslais išleistų fonogramų ar jų kopijų panaudojimo viešam paskelbimui sutartis, pagal kurias yra mokamas 25 Lt atlyginimas už vieną kambarį per metus.

(13) Įvertinus visa tai, kas išdėstyta, darytina išvada, jog Pareiškėjo Konkurencijos tarybai pateiktame skunde nurodytų aplinkybių tyrimas neatitinka Konkurencijos tarybos veiklos prioriteto.

(14) Pažymėtina, kad, kaip nurodyta Aprašo 6 punkte, Konkurencijos tarybos sprendimas

atsisakyti pradėti tyrimą dėl to, kad jis neatitinka veiklos prioriteto, nereiškia, kad ūkio subjekto veiksmai negali pažeisti Konkurencijos įstatymo reikalavimų.

Vadovaudamasi Konkurencijos įstatymo 24 straipsnio 4 dalies 8 punktu,

Konkurencijos taryba n u t a r i a :

Atsisakyti pradėti tyrimą dėl Lietuvos gretutinių teisių asociacijos veiksmų atitikties Konkurencijos įstatymo 7 straipsnio reikalavimams.

Nutarimas per 20 dienų nuo jo įteikimo dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

Pirmininkas

Šarūnas Keserauskas